

Bara naturlig försurning

Historiska museet deltar i Riksantikvarieämbetets miljömålsarbete i projektet ”Bara naturlig försurning”.

Riksdagen har fastställt 15 nationella miljökvalitetsmål. Ett av dem ”*Bara naturlig försurning*” behandlar försurning av mark, sjöar och vattendrag.

Vid tidigare forskningsprojekt vid Riksantikvarieämbetet har det visat sig att inte bara naturen tagit skada. Outgrävda arkeologiska föremål som ligger i marken har brutits ned i allt snabbare takt under de senaste decennierna. Därigenom förstörs ett ovärderligt källmaterial för kunskapen om vår historia. Därför har regeringen anslagit medel till Riksantikvarieämbetet för kunna följa och registrera de förändringar i markkemin som äger rum på arkeologiska fornlämningsområden.

Projektet är tvärvetenskapligt där expertis inom korrosionslära, kemi, geologi, konservering, arkeologi och kulturmiljövård ingår.

Projektet avser att utforma en plan för urval och uppföljning av olika miljöindikatorer för arkeologiska fornlämningsområden genom att:

- bygga upp ett nätverk med relevanta aktörer inom miljömålsarbetet
- välja ut 20-30 representativa fornlämningsområden med olika markförhållanden och försurningsbelastning, i samråd med länsstyrelser och andra regionala kulturarvsorganisationer
- utarbeta metoder för studier av markkemin och kemiska analyser av jordprover
- beakta andra förhållanden i omgivningen som kan påverka nedbrytning
- lägga upp en plan för statistisk utvärdering av analysresultat och avrapportering till berörda myndigheter.

Arbetsgruppen består av docent Anders Nord (projektledare), 1e lab.ingenjör Kate Tronner, 1e konservator Carola Bohm och 1e antikvarie Agneta Lagerlöf, samtliga vid Riksantikvarieämbetet, 1e antikvarie Inga Ullén vid Historiska Museet, prof. em. Einar Mattsson, tidigare vid Korrosionsinstitutet och docent Gunnar Borg, Chalmers Tekniska Högskola.

Några nyligen publicerade resultat av arbetsgruppen:

A.G. Nord & A. Lagerlöf. 2002. Påverkan på arkeologiskt jord i material. Redovisning av två forskningsprojekt. *RAÄ publ.*, pp1-32 (2002).

A.G. Nord, I. Ullén & K. Tronner. 2002. ”On the deterioration of archaeological iron artefacts in soil”. *Fornvännen* 4 (2002) 298-300.

A.G. Nord, K. Tronner, E. Mattsson, C. Borg & I. Ullén. 2005. ”Environmental threats to buried archaeological remains”. Accepted for publ. in *Ambio* (2005).

A.G. Nord, H. Kars, I. Ullén, K. Tronner & E. Kars. 2005. ”Deterioration of archaeological bone - a statistical approach”. Accepted for publ. in *J. Nordic Archaeol. Sci* (2005).

I. Ullén, A.G. Nord, M. Fjaestad, E. Mattsson, G. Borg & K. Tronner. 2004. ”The degradation of archaeological bronzes underground – evidence from museum collections”. *Antiquity* vol. 78, Nr. 300 (2004) 380-390.

Kontaktperson Historiska museet: Inga Ullén inga.ullen@historiska.se